

Jan H. de Groot

Oud Romeinsche herweg

Niet alleen de moderne mensch weet de lieflijkheid van het Zuid-Fransche zeeklimaat op prijs te stellen en de schoonheid van het bergland te waardeeren, ook de oude Romein wist de mildste plekjes op te zoeken en bouwde in deze kuststreek zijn huizen en villa's.

Er zijn ons uit de geschiedenis wel evenementen bekend, die dit Zuid-Fransche land aan het Romeinsche Rijk verbinden.

En de belangstellende mensch van heden vindt hier schoone en merkwaardige overblijfselen van lang vervlogen tijdperken en culturen.

Van Menton trekken we als moderne menschen door een modern land achter Carnoles de heuvels op langs een smal muilnierpad. Palmentuinen rondom luxe villa's passeeren we. Sinaasappelen en citroenboomen hangen hun oranje en gele vruchten te pronk in de zon.

Olijfboomen groeien hoog tusschen de heuvels in de campagne, waar de bergbewoners thans hun druivenranken snoeien.

We kruisen de autoweg der Moyenne Corniche, want het is te weinig aantrekkelijk om de asfaltserpentine te volgen, liever zoeken we de smalle klauterpaadjes. Maar als La Turbie in het zicht komt, rest ons de keus tusschen de weg en de verroeste kabelspoorbaan, welks treintje eertijds Monte Carlo met La Turbie verbond.

Enkele jaren geleden, brak een kabel en suisde een wagen omlaag. Er waren dooden en gewonden. Maar sindsdien is de dienst stop gezet. De concurrentie met de autobus maakte de moeite van herstel niet loonend meer. Men liet de zaak zooals die was. De Franschen hebben, naast hun vele voortreffelijke eigenschappen, een charmante slordigheid, en gevaarlijke nonchalance,

Het besneeuwde achterland der Zee-Alpen

Romeinsche mijlpaal
aan de oude heirweg

die meer dan eens oorzaak waren van een catastrofe.

We kiezen natuurlijk de spoorbaan en bereiken de groote weg vlak bij La Turbie. Een onvergelykelyk schoon uitzicht op het complex Monte-Carlo-Monaco hebben we van hier met het Carré van de haven en de groen en blauw gekleurde zee aan de kust. La Turbie zelf leeft van het vreemdelingenbezoek. Het oude dorpje is een op een stapeling van vervallen huisjes met nauwe stijgende straatjes en trapsteegjes. Het verschilt niet van andere bergdorpjes.

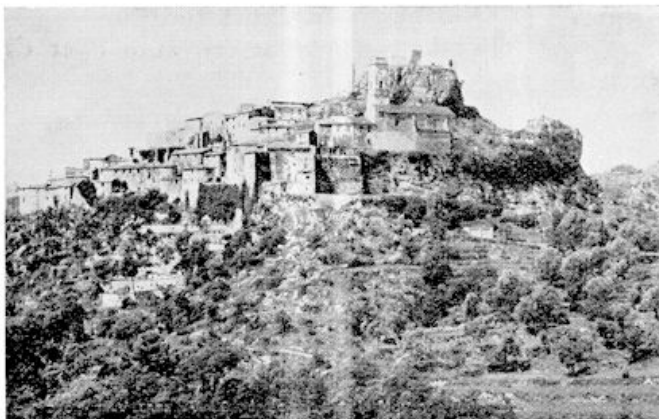
Alleen liep hierlangs vroeger de oude Romeinsche heirweg welke Rome met het veroverde Gallië verbond.

Boven het dorp, op de vlakke top,

staat een ruïne van een reusachtig Romeinsch ereteeken. Een breed front met beschadigd beeldhouwwerk draagt een inscriptie, waarin aan den volke kond wordt gedaan dat dit teeken is opgericht ter eere van Augustus, die tijdens de geboorte van Christus, Keizer over Rome was.

Maar als we La Turbie aan de westzijde verlaten, zitten we al vlug tuschen de heuvels op een smal bergpad en overzien ver het besneeuwde achterland der Zee-Alpen. Dit nauwelijks begaanbare pad is de voormalige Romeinsche heirweg.

Hier stonden de oude geweldige oerbosschen met hun gevaarlijke bewoners, beeren en wolven, van buitengewone grootte en kracht, wier skeletten

Eze op haar veilig rotsplateau

De moderne heirweg
La Moyenne Corniche

thans in het prae-historisch museum, even over de Italiaansche grens bij Menton, bewaard worden.

Hier trokken eens de beroemde Romeinsche legioenen langs op hun weg van of naar de bezette steden diep in het Noorden.

En thans, een onherkenbaar steenen voetpad. Hier en daar vinden we een gebroken zuil, uitgegraven en wederom opgericht; mijlpalen, sommige met inscripties, die de weg eens aangaven.

En de moderne mensch ploetert over rotsblokken en steenen en droomt van vergane glorie.

Vroeger de dreunende passen der soldaten, het ratelen van wielen der strijdwagens, het brieschen van paarden.

Nu stilte en verlatenheid. Een lijster zingt ergens in de struiken, een beekje kabbelt over zijn bedding.

Naast ons rijst steil de lange begroeide bergwand omhoog.

Maar ook heden nog heerscht geweld

over de heuvelen.

Achter ons liggen de forten op de top der Mont-Agèle en voor ons, nog verscholen achter heuvels en boomen, weten we de kale top van de Tête de Chien, één geweldige vesting. Soms blaffen machinegeweren uit verscholen stellingen of bonst een kanon zijn brons geluid kaatsend door de bergen.

Soldaten oefenen zich dan.

Waag het niet hier vrijelijk te fotografeeren.

Het zou u voorloopig de vrijheid en uw toestel kosten.

Als we de berg over zijn, ligt ver en klein Eze op haar veilig rotsplateau en nog verder spreidt zich het effen blauw van de Middellandsche Zee tot aan een wazige kim.

We hebben de oude heirweg verlaten.

Aanstands zullen we de steile kloof bij Eze afdalen naar het station.

In de verte raast een auto over de moderne heirweg.